FINANSSIALA

10.12.2020

Wennberg Satu

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

HE 210/2020 vp
Lausuntopyyntö kilpailulain muuttamisesta

FA on huolissaan toimialajärjestöissä tehtävän edunvalvontatyön vaikeutumisesta

- Toimialajärjestöjen toimintaa ei saa tarpeettomasti vaikeuttaa ECN + -direktiiviä ankarimmilla kansallisilla säännöksillä
- KKV:lle on asetettava toimiva ennakollinen neuvontavelvollisuus
- Seuraamusmaksun määrääminen tai rakenteelliset korjaustoimenpiteet eivät saa johtaa yrityksen toimintakyvyttömyyteen
- Menettelyä koskevien säännösten rikkomisesta aiheutuvia seuraamusmaksuja tulee käyttää vain silloin, kun kyseessä on tahallinen rikkomus

FA haluaa viitata myös EK:n asiassa antamaan lausuntoon ja esittää tukensa siellä esitetyille asioille.

1 Vastuu yhteenliittymän seuraamusmaksuista

Kilpailulain muutosesitys ankaroittaa huomattavasti yritysten yhteenliittymille määrättäviä kilpailulain rikkomisesta aiheutuvia seuraamusmaksuja laskentaperusteen muutoksen sekä maksuvelvollisuuden laajentamisen myötä. Esitys käytännössä vaikeuttaa toimialajärjestön lainmukaista ja yhteiskuntaa hyödyttävää lainsäädännön edunvalvontaan liittyvää toimintaa, jos pelkästään toimialajärjestöön kuuluminen muodostaa yrityksille uhan joutua vastaamaan sellaisista kilpailuoikeudellisista rikkomuksista, joissa ne evät ole olleet mukana.

Seuraamusmaksujen määräytymistä koskevat EU:n komission sakkojen määräämistä koskeviin suuntaviivoihin perustuvat yksityiskohtaiset säännökset ovat sinänsä kannatettavia, sillä ne lisäävät seuraamusmaksun ennustettavuutta, yhteismitallisuutta sekä yritysten tasapuolista kohtelua. FA pitää myös kannatettavana muutoksena sitä, että hallituksen esityksen perusteluissa (s. 120) on yhteenliittymän päätöksentekoelimen määritelmää tarkennettu FA:n edellisessä lausunnossa esittämällä tavalla, eikä määritelmää ole enää kansallisesti laajennettu.

Seuraamusmaksua ei lain mukaan vaadita sellaisilta yhteenliittymän jäseniltä, jotka osoittavat jättäneensä panematta täytäntöön rikkomista koskevan yhteenliittymän päätöksen ja olleensa joko tietämättömiä kyseisestä päätöksestä tai vetäytyneensä siitä aktiivisesti. Hallituksen esityksen perusteluita on lausuntokierroksen jälkeen tarkennettu tältä osin, eikä siellä ole enää mainintaa siitä, että tietoisuudeksi asiasta riittää pelkän sähköpostin vastaanottaminen tai kokoukseen osallistuminen (s. 123). Perusteluiden mukaan päätöksen tulee olla julkaistu tai tiedotettu jäsenille tai jäsen on saanut tiedoksi päätöselimen kokouspöytäkirjan tai muun päätöksen ilmaisevan asiakirjan. FA kannattaa esitettyjä täsmennyksiä. Pidämme myös perusteltuna sitä, että asiassa viitataan edellytysten osalta EU-oikeuskäytäntöön.

Seuraamusmaksun laskeminen sen jäsenten kansainvälisen liikevaihdon perusteella johtaa kohtuuttoman suuriin sakkoihin, joista toimialajärjestöillä ei ole käytännössä

mahdollisuutta selvitä. FA kannattaa esitystä siltä osin, kun kansalliseen lakiin on lisätty kilpailuviranomaisille mahdollisuus jättää perimättä jäseniltä yhteenliittymälle määrätty maksu.

2 KKV:lle asetettava toimiva ennakollinen neuvontavelvollisuus

Ankarampien seuraamusmaksujen ja laajennettujen toimivaltuuksien vastapainoksi yritysten oikeusturvan kannalta on erittäin tärkeää, että saatavilla olisi KKV:n taholta tehokasta ennakollista neuvontaa. Vaikka asiasta säätäminen ei ole kuulunutkaan työryhmän mandaattiin eikä perustu direktiiviin, tulisi asia kuitenkin tässä yhteydessä huomioida. Nykyisin käytössä olevat epäviralliset tapaamiset eivät täytä ennakollisen neuvonnan kriteeriä, koska niiden perusteella yritys ei voi saada sitovaa näkemystä siitä, onko toiminta kilpailulain mukaista. Oikeusvarmuuden takia sekä yritysten että toimialayhdistysten on tärkeää saada viranomaisen taholta ennakollista ja sitovaa neuvontaa, johon se voi luottaa lain soveltamiseen liittyvissä tulkinnanvaraisissa kysymyksissä. Tämä hyödyttäisi myös KKV:ta, sillä ennakollinen neuvonta vähentäisi jatkossa tarvetta selvittää ja puuttua mahdollisesti kilpailulain vastaiseen toimintaan. EK:n lausunnossa esitetty konkludenttinen hyväksyntä ja tietty kohtuullinen reagointiaika olisi myös FA:n näkemyksen mukaan toimiva menettely.

3 Rakenteelliset korjaustoimenpiteet tulee olla aina viimesijainen vaihtoehto

FA pitää tärkeänä sitä, että esityksen mukaisesti ranteelliset korjaustoimenpiteet ovat käytännössä aina viimesijainen keino puuttua yrityksen kilpailulain vastaiseen toimintaan. Taloudellisten toimintaedellytysten säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää, kun puututaan poikkeuksellisella tavalla elinkeinotoiminnan harjoittamisen vapauteen.

Hallituksen esityksessä lausuntokierroksen perusteella on lisätty markkinaoikeuden harkintavaltaa asiassa siten, että se voisi määrätä KKV:n esityksestä poikkeavan rakenteellisen korjaustoimenpiteen tai myös muun kuin rakenteellisen korjaustoimenpiteen, mikäli sen katsottaisiin olevan KKV:n esittämää korjaustoimenpidettä tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto (s. 85). FA kannattaa markkinaoikeudelle lisättyä päätösvaltaa rakenteellisten korjaustoimenpiteiden osalta.

4 Menettelyä koskevien säännösten rikkomisesta aiheutuvat seuraamusmaksut

Hallituksen esitykseen on lausuntokierroksen jälkeen lisätty KKV:lle mahdollisuus esittää seuraamusmaksu menettelyä koskevien säännösten rikkomisesta laissa säädetyissä tilanteissa (uusi 37 a §). Seuraamusmaksun määräämisen kynnys tulisi asettaa korkealle ja sitä tulisi käyttää vain sellaisissa tapauksissa, joissa säännösten rikkominen aiheutuu tahallisuudesta. Esimerkiksi sinetin rikkominen siivojaan toimesta tai asiakirjan tahaton poisjääminen laajaan selvityspyyntöön liittyvästä vastuksesta eivät saisi vielä johtaa seuraamusmaksun määräämiseen.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi